

FGM-koulutusiltapäivän ohjelma 6.2.25 klo 14-16

Klo 14.00

Avaussanat sekä silpomisilmiö ja sen terveydelliset ja psykososiaaliset haitat

- Suvi Björn-Antila, äitiysneuvolalääkäri, Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue
- Johanna Latvala, sukupuolistuneen väkivallan vastaisen työn asiantuntija, Ihmisoikeusliitto

Klo 14.30

Lainsäädäntö ja puheeksi ottaminen

- Johanna Latvala, sukupuolistuneen väkivallan vastaisen työn asiantuntija, Ihmisoikeusliitto

Klo 15.30

Silpomisen lääketieteellinen hoito

- Suvi Björn-Antila, äitiysneuvolalääkäri, Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue

Klo 15.40

FGM-verkoston toiminta Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueella

- Kati Wilska-Seemer, asiantuntija, Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue

Klo 15.45

Kysymyksiä ja vastauksia

Tyttöjen sukupuolinten silpominen

Johanna Latvala

#STEAtukee

Sukupuolistuneen väkivallan vastainen työ

- Ihmisoikeusliitto on työskennellyt vuodesta 2002 tyttöjen sukuelinten silpomisen (FGM) torjumiseksi Suomessa
- Ihmisoikeusliitto on työskennellyt vuodesta 2010 lähtien kunniaan liittyvän väkivallan (KLV) torjumiseksi Suomessa

Tyttöjen sukuelinten silpomisella tarkoitetaan kaikkia kulttuurisista tai muista ei-hoidollisista syistä tehtäviä toimenpiteitä, joihin liittyy naisen sukuelinten osittainen tai täydellinen poistaminen tai niiden vahingoittaminen muulla tavalla.

(WHO - Maailman terveysjärjestö)

**Tyttöjen sukuelinten silpominen on
vakava tyttöihin ja naisiin
kohdistuvan väkivallan muoto ja
ihmisoikeusloukkaus**

Miksi? Tyttöjen sukuelinten silpominen on osa kunniaan liittyvää väkivaltaa

- Kunniaan liittyvä väkivalta on sukupuolistuneen väkivallan muoto, jolla pyritään suojaamaan tai palauttamaan perheen, suvun tai muun yhteisön kunniaa ja mainetta
- Tytön tai naisen seksuaalisuuden kontrollointi
- Väkivallan muodot: henkinen väkivalta, fyysinen väkivalta, taloudellinen väkivalta, seksuaalinen väkivalta sekä pakkoavioliitto ja tyttöjen sukuelinten silpominen
- Esiintyy eri puolilla maailmaa, eri yhteisöissä ja uskonnollisissa ryhmissä
- Yhteisöjen sisällä on isoja yksilöllisiä eroja
- Ero lähisuhdeväkivaltaan: yhteisöllisyys ja yllirajaisuus

Miksi? Tyttöjen sukuelinten silpomista perustellaan mm. seuraavilla syillä

- Uskotaan sen vahvistavan yhteisön kulttuurista ja etnistä identiteettiä
- Tyttö ja nainen tulee sosiaalisesti hyväksytyksi: Uskotaan että vain silpomisen läpikäynyt-nainen on kunnollinen ja kunniallinen
- Ajatellaan, että silpomisen läpikäynyt nainen on puhdas, kaunis ja ”normaali” nainen
- Tyttö on arvokas perheelleen (morsiusmaksu)
- Luullaan, että silpominen takaa neitsyyden, vähentää yliseksuaalisuutta

Milloin ja miten tyttöjen sukuelinten silpominen tehdään?

- Useimmiten 0-15-vuotiaana
- Joskus aikuisena ennen avioliittoa
- Voidaan uusia useita kertoja elämän aikana (yleensä synnytyksen jälkeen)
- Olosuhteet vaihtelevat: silpominen voidaan tehdä esim. maaseudulla likaisella partaterällä ilman puudutusta tai sitten sairaalassa puudutuksen kanssa
- 66 % kaikista leikkauksista maailmassa tekee lääkäri/hoitohenkilöstöön kuuluva (medikalisaatio). Määrät vaihtelevat kuitenkin paljon maittain (Unicef 2024)

Missä päin maailmaa tyttöjen
sukuelinten silpomista tehdään?

Kuinka yleistä se on?

Mikä on **tilanne** Suomessa?

Tyttöjen sukuelinten silpomisen esiintyvyys

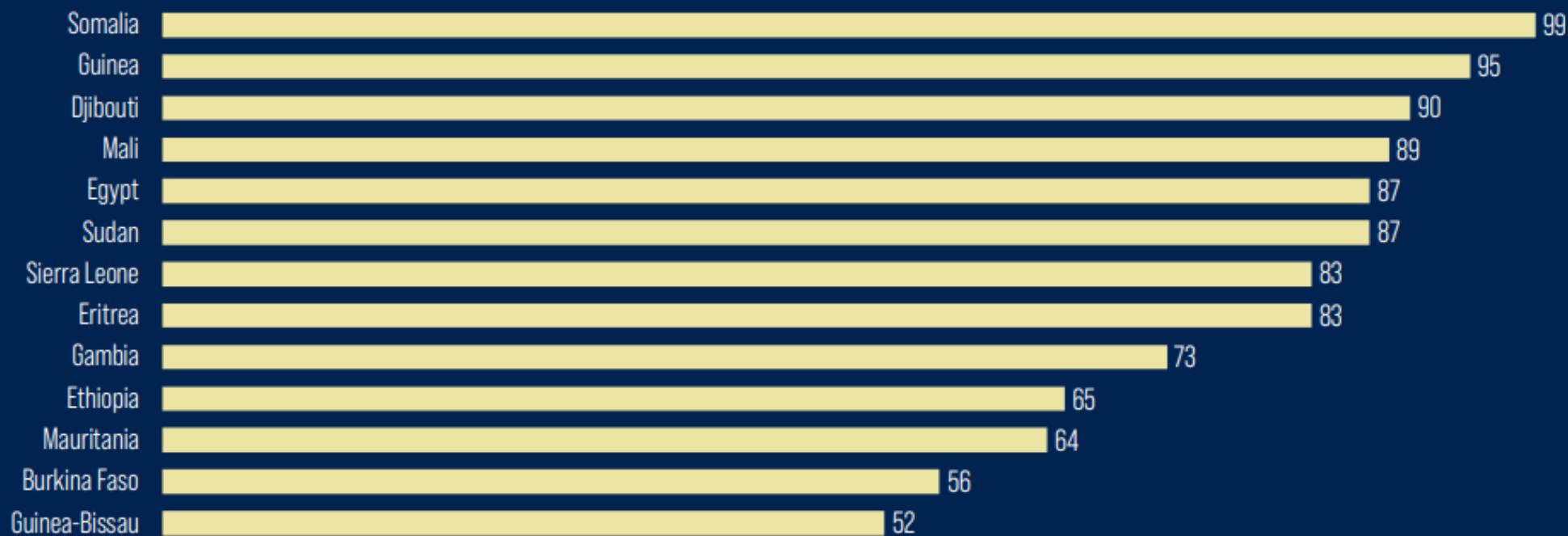

- N. 230 miljoonaa silpomisen läpikäynyttä tyttöä tai naista maailmassa, heistä lähes miljoona elää Euroopassa
- Vähenemässä prosentuaalisesti, mutta väestönkasvun takia silti lisääntyy
- Silpominen on laajalle levinnyt ilmiö, jota tavataan 92 maassa.
 - Yleisintä-osissa-Afrikkaa, Lähi-itää ja Aasiaa
- Siirtolaisuuden mukana käytäntö on levinnyt lähes koko maailmaan
- Maailmassa 4,3 miljoonaa tyttöä vuodessa vaarassa (Global Database 2020)
- Suomessa arviolta 10 000 silpomisen läpikäynyttä tyttöä tai naista, arviolta 650-3080 vaarassa (THL 2019) > eri maahanmuuttajataustaisissa yhteisöissä

Silpomisen esiintyvyys maittain

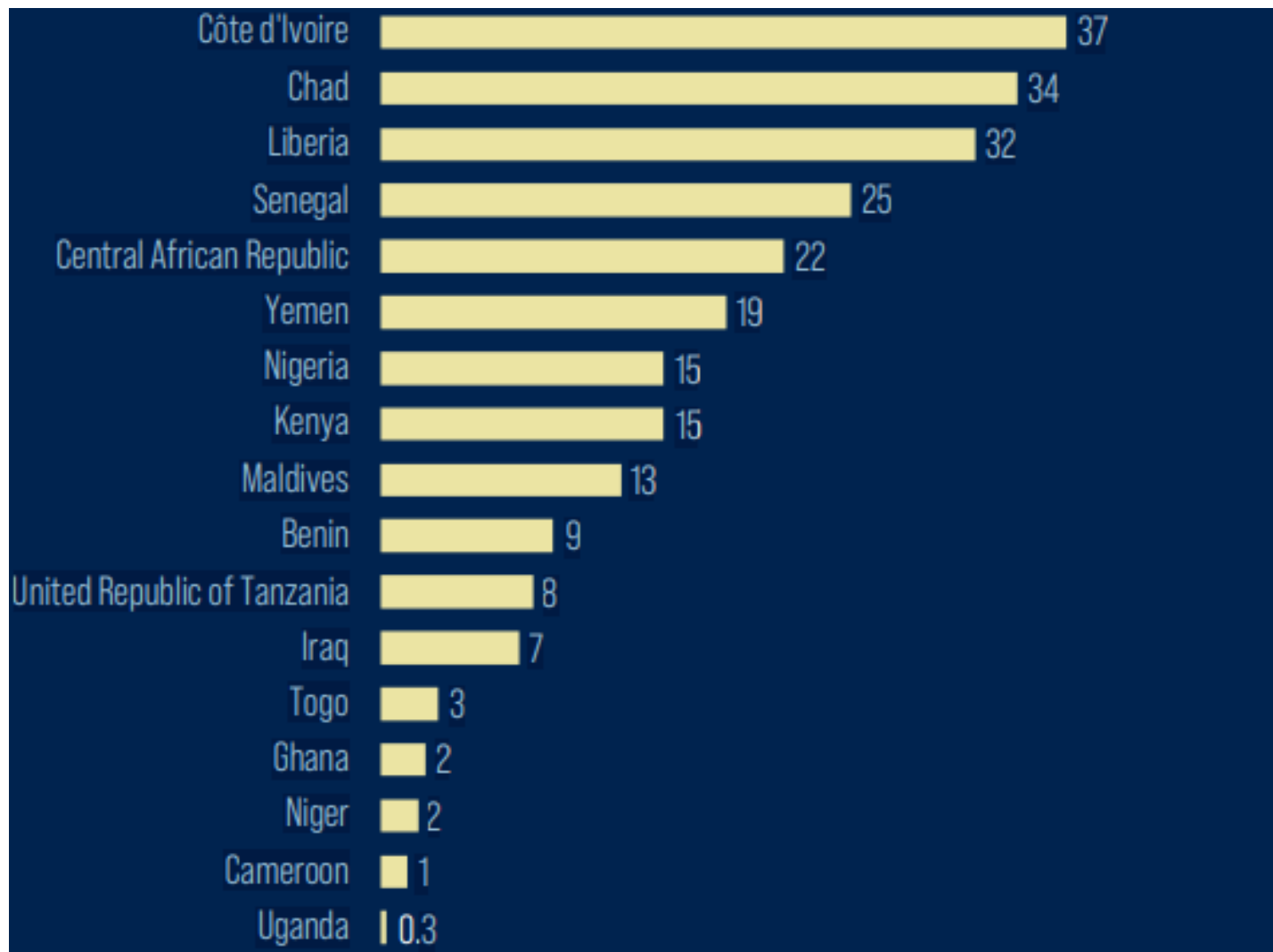
Fig. 2: Percentage of girls and women aged 15 to 49 years who have undergone female genital mutilation

- **INDONESIA**, 49,2 %

Lähde: UNICEF (2024) Female genital mutilation: A global concern

<https://data.unicef.org/resources/female-genital-mutilation-a-global-concern-2024/>

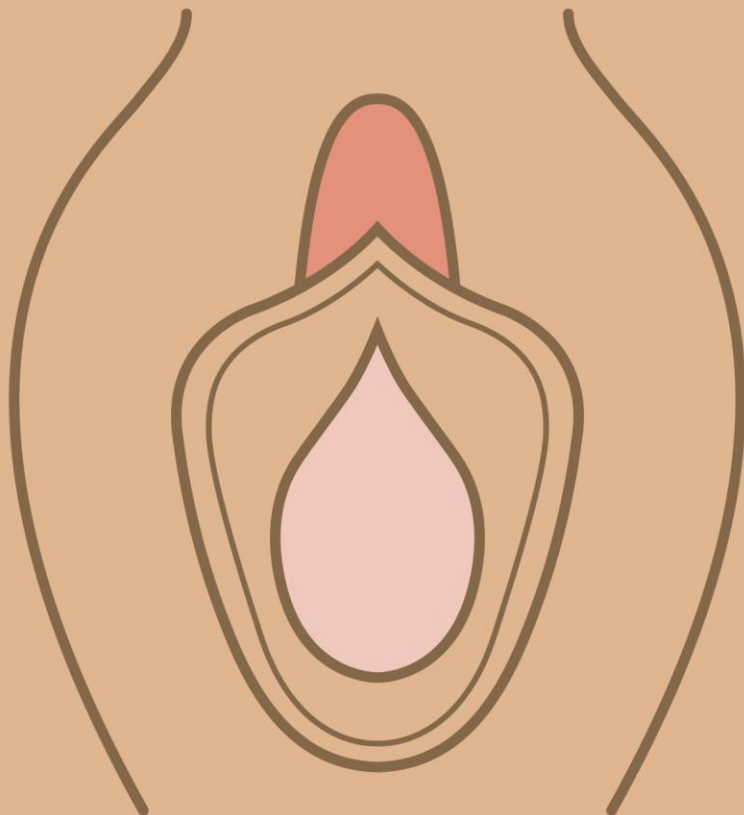
- **VENÄJÄ:** Itä-DAGESTAN (vaihtelee alueittain 50-100 %) (Tyypit I, II, IV) (Antonova & Siradzhudinova 2016)

Maailman terveysjärjestö (WHO) luokittelee silpomiset neljään eri pääryhmään

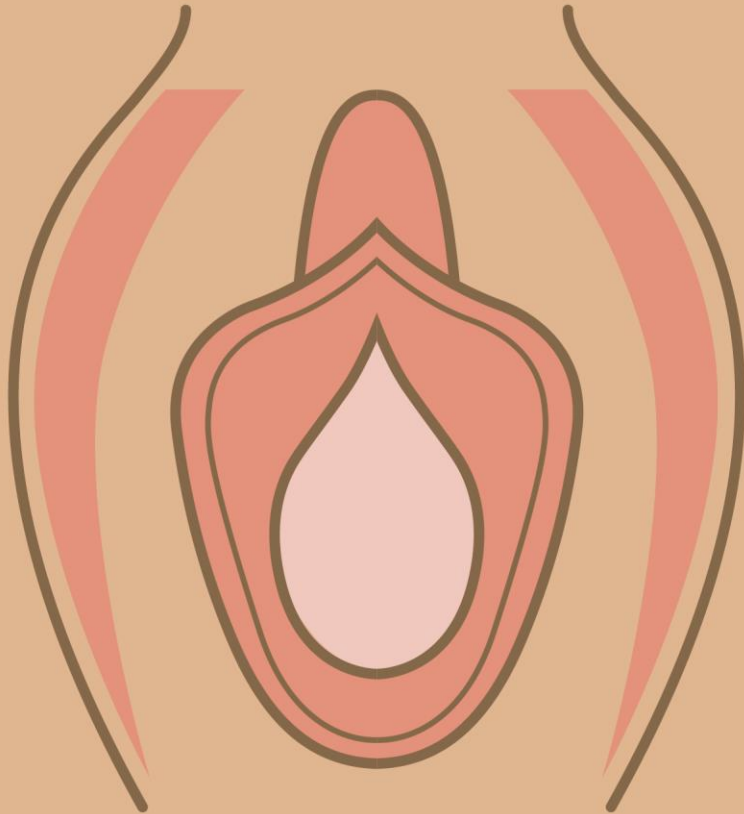

Tyyppi 1

- Klitoriksen ulkopuolinen osa ja/tai klitoriksen huppu poistetaan osittain tai kokonaan

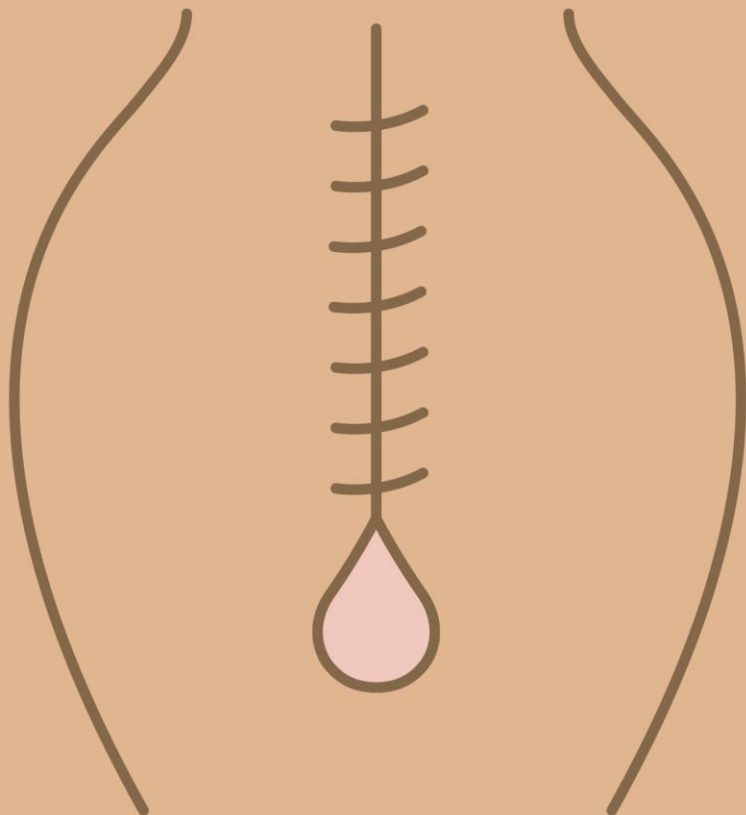
Tyyppi 2

- Excisio: Klitoriksen ulkopuolinen osa ja pienet häpyhuulet poistetaan osittain tai kokonaan.
- Isoja häpyhuulia saatetaan samalla leikata.

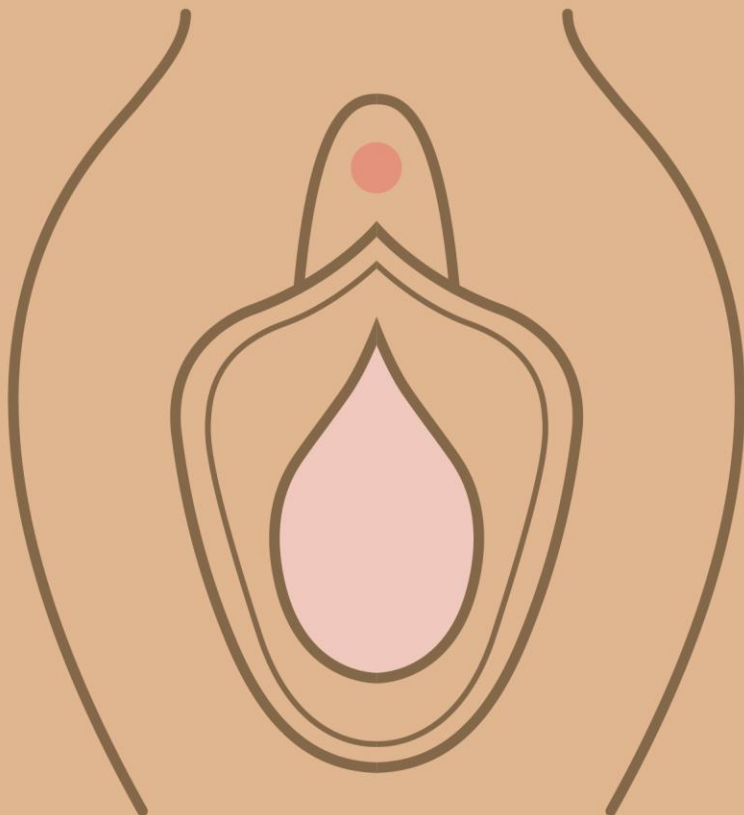
Tyyppi 3

- Infibulaatio, faraoninen ympärileikkaus: Pieniä ja/tai suuria häpyhuulia leikataan. Sen jälkeen ne ommellaan yhteen niin että jätetään vain pieni aukko.
- Klitoriksen ulkopuolinen osa joko poistetaan tai jätetään ommeltujen häpyhuulien alle.

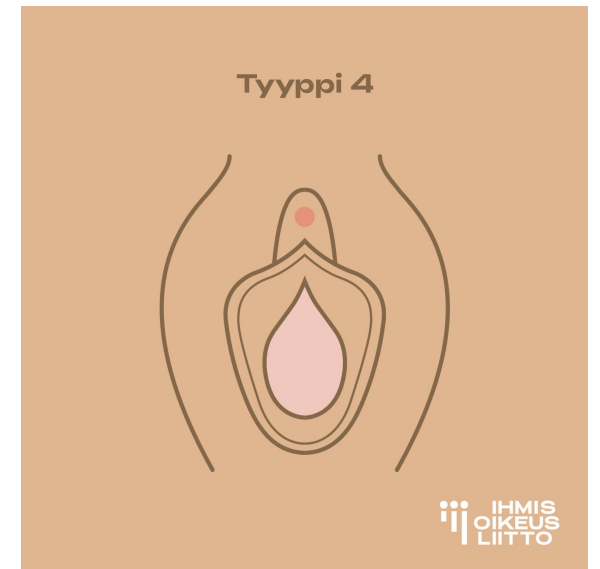
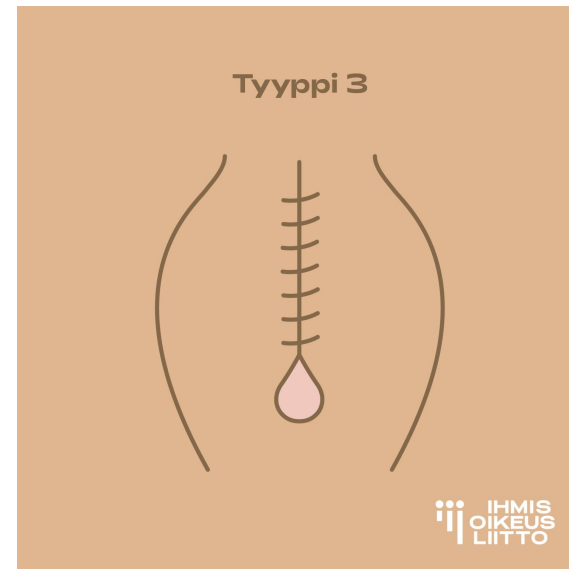
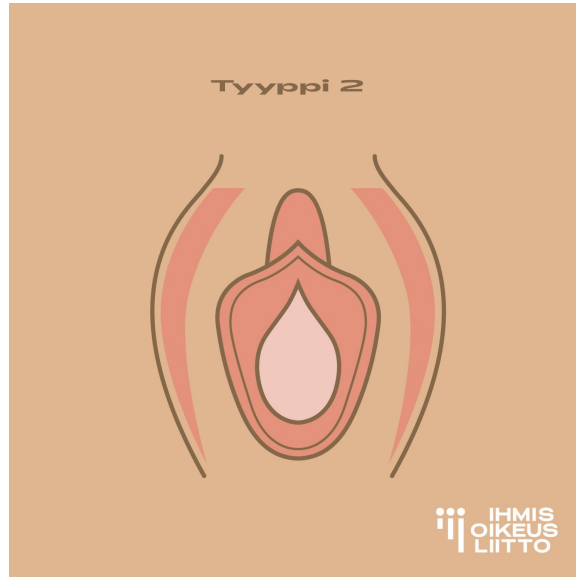
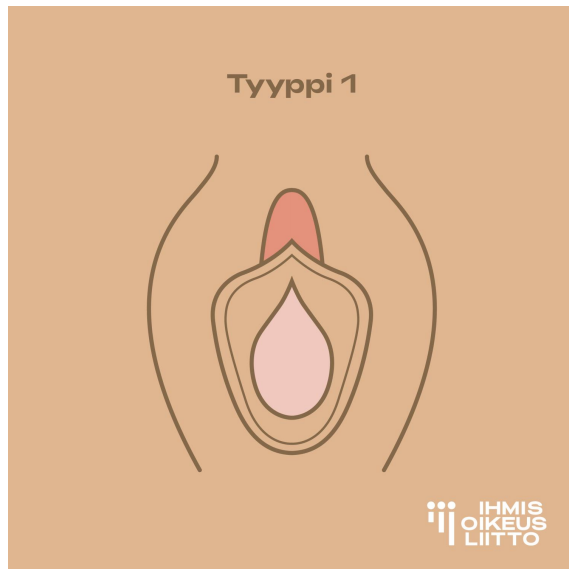

Tyyppi 4

- Kaikki muut sukuelimiä vahingoittavat toimenpiteet, joihin ei ole lääketieteellistä tarvetta.
- Esim. pistäminen, lävistäminen, viiltäminen, raapiminen ja kuumalla raudalla polttaminen.

Tyypit sekoittuvat

- Eri tyypit voivat sekoittua – eri yhteisöissä suositaan eri tapoja, tekijän ”ammattitaito”
- Erityisesti tyyppi 4: Lääkäritkään eivät aina pysty sanomaan onko henkilö läpikäynyt silpomista

TYTTÖJEN SUKUELINTEN SILPOMISEN TERVEYSHAITAT

Välittömiä terveyshaittoja

- Kipua
 - Verenvuotoa
 - Virtsaamisvaikeuksia
 - Tulehduksia
 - Muiden kudosten/elinten vaurioitumista
 - Psykologisia ongelmia
 - Luunmurtumia/jäsenten sijoiltaan menoa kiinnipitämisen vuoksi
 - Kuolema
- > Riippuu mm. tehdyn toimenpiteen laajuudesta ja olosuhteista, joissa silpominen on tehty

Pitkääaikaisia terveyshaittoja

- Kipua (kuukautiset, yhdyntä)
- Virtsaamisvaikeuksia
- Arpeutumisen jälkiseuraamuksia
- Hedelmättömyyttä
- Kroonisia virusinfektioita (esim. B- ja C-hepatiitti sekä HIV)

Synnytykseen liittyviä ongelmia

- Synnytykseen liittyvät pelot/ trauman aktivoituminen > tärkeää keskustella jo raskausaikana
- Synnytyksen kulun ja sikiön voinnin seuraaminen vaikeaa, jos tehty infibulaatio
- Pitkittynyt ponnistusvaihe
- Repeämät
- Tarpeettomat keisarinleikkaukset
- Kroonisten infektioiden siirtyminen äidiltä lapselle
- Silpomisen läpikäyneiden naisten fyysiset ja psyykkiset haitat voivat pahentua synnytyksessä. Heillä voi olla myös suurempi riski synnytyksen jälkeisille komplikaatioille. (Auvinen, Rantala ja Siitonen 2025.)

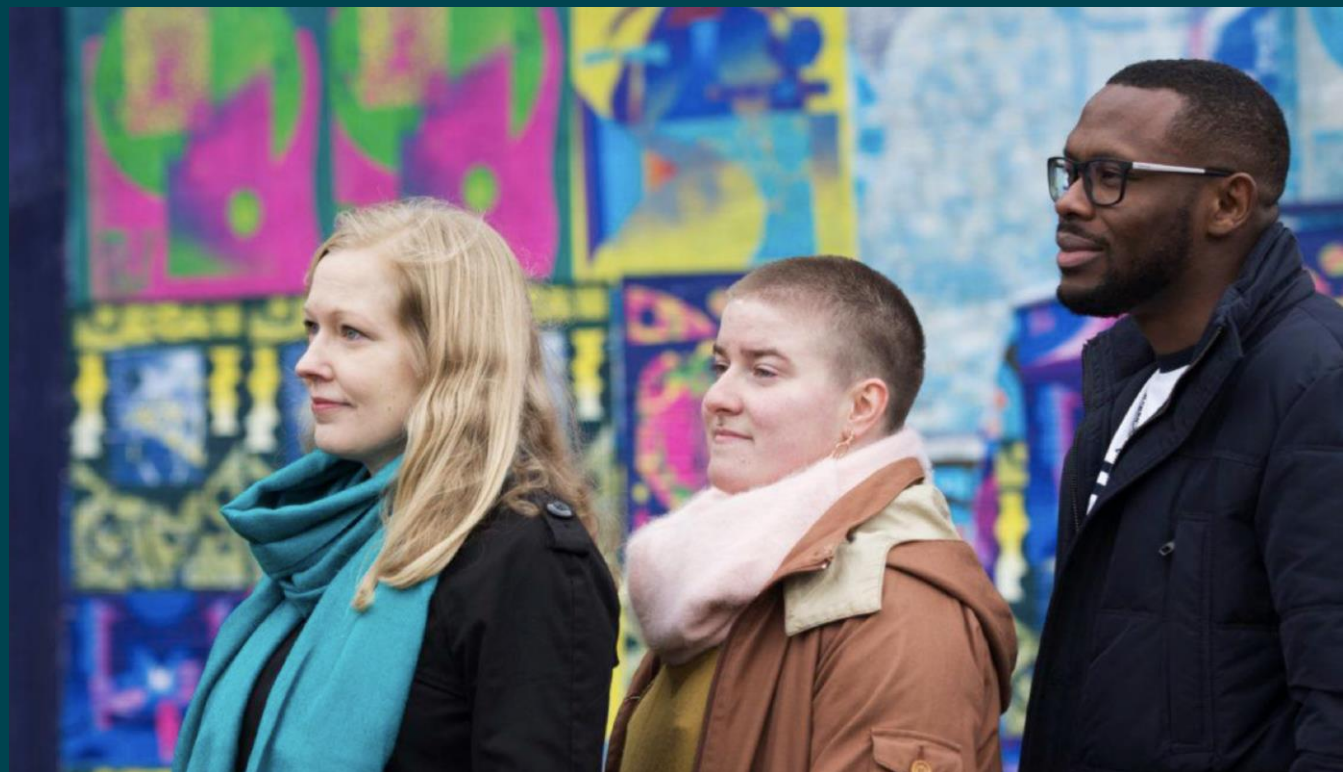
Psyykkisiä ja sosiaalisia haittoja

- Masennus, ahdistus, pelkotilat
- Trauman uusiutuminen (gynekologi, seksi; pimeys, tuoksut; kuvat ym.)
- Tunne, että on erilainen kuin muut tai ”vääränlainen”
- Leimaantumisen pelko, rasismi
- Altistavien tilanteiden välttäminen
 - Seurustelu
 - Urheilu- ja liikuntaharrastukset
 - Lääkärissä (gynekologilla) käyminen
 - Veden juominen
- **Apua saatavilla:** terapia, seksuaaliterapia (molemmat puoliset), vertaistuki (järjestöt, esim. Ihmisoikeusliitto)

Tyttöjen sukupuolinten silpominen

Lainsäädäntö ja
puuttuminen

6.2.2025

Kouluttaja: Johanna Latvala

#STEAthoo

IHMISOIKEUSSOPIMUKSET, SUOMEN LAINSÄÄDÄNTÖ JA KANSALLISET TOIMET

Tyttöjen sukuelinten silpominen loukkaa useita kv. ● ● ●

Ihmisoikeussopimuksia, mm.

- YK:n ihmisoikeuksien yleismaailmallinen julistus
- YK:n lapsen oikeuksien sopimus
- YK:n naisten oikeuksien CEDAW-sopimus
- Euroopan neuvoston yleissopimus naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan ehkäisemisestä ja torjumisesta, nk. Istanbulin sopimus

Istanbulin sopimus

- Euroopan neuvoston yleissopimus naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan ehkäisemisestä ja torjumisesta, nk. Istanbulin sopimus (1.8.2015)
- Sopimus velvoittaa sopimusvaltioita toteuttamaan tarvittavat lainsäädäntö- tai muut toimet varmistaakseen, että **tyttöjen sukuelinten silpominen on kielletty kaikissa muodoissaan** (art.38) ml. siihen **pakottamisen, houkuttelemisen tai järjestämisen** (art. 37)
- Sopimus velvoittaa tyttöjen sukuelinten silpomisen, kuten muunkin väkivallan osalta sekä torjumista, uhrien suojelua, rikosvastuun toteutumista että koordinoituja kansallisia toimenpiteitä
- **Kulttuuri, tapa, uskonto, perinne tai "kunnia" ei oikeuta väkivaltaa** (art. 12)

EU:n naisiin kohdistuvan väkivallan vastainen direktiivi

- EU:n naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan vastainen direktiivi hyväksyttiin kesällä 2024, Suomessa toimeenpanovaihe
 - Edellyttää ikätasoa vastaavia, saavutettavia ja tehokkaita palveluita kaikille väkivallan uhreille, ml. FGM:n läpikäyneille
 - Edellyttää tyttöjen sukuelinten silpomisen kriminalisointia
- Viranomaisten velvollisuudet vahvistuvat

FGM:n rangaistavuus 1.1.2025 alkaen

- Kaikki muodot ovat rangaistavia
- Rangaistusasteikko 1-10 vuotta
- Voidaan arvioida myös sen aiheuttaman haitan, ml. psyykkinen haitta, perusteella
- Uhrin omalla kokemuksella vahingollisuudesta ei ole merkitystä
- Suostumus ei poista rangaistavuutta edes vähäisimmissä teoissa
- Vanhentumisaika alkaa uhrin täytettyä 18 v.
- Valmistelu ml. tytön tai naisen vieminen ulkomaille silpomista varten rangaistavaa (4 kk-5 v)

PUHEEKSIOTTO- JA ILMOITUSVELVOLLISUUS

● Yksikin
| tyttö on
liikaa

IHMIS
OIKEUS
LIITTO

Haastattelussa Aja Daffeh

Puheeksiottovelvollisuus

- Terveysthuollon ammattilaiset
 - Esim. sairaaloissa, neuvoloissa, maahanmuuttotyössä, kouluterveydenhuollossa
- Lastensuojelun ja muun sosiaalityön ammattilaiset
- Varhaiskasvatuksen ammattilaiset
- Ym. työssään silpomisen riskiryhmiin kuuluvia kohtaavat
- Puheeksiotto
 - Ennaltaehkäisevästi
 - Jos epäillään olevan tulossa
 - Jos epäillään jo tapahtuneen

Selvitimme v. 2020, ottavatko ammattilaiset silpomisen puheeksi

KYSYMYKSET

- ”Onko sinulta kysytty, oletko käynyt läpi ympärileikkauksen?”
- ”Onko sinulta kysytty, aiotko ympärileikkauttaa tyttäresi?”

KOHDERYHMÄ

- 67 naista (lähtömaat Etiopia, Eritrea, Somalia, Sudan) vastasi
- Kaikki ovat synnyttäneet ainakin kerran Suomessa lähivuosina

TULOKSET:

- 23 naiselta oli kysytty silpomisesta
- Vain viideltä oli kysytty, aikooko hän teettää silpomisen tyttärelleen
- Silpominen otettiin puheeksi äitiysneuvolassa harvoin
- Lastenneuvolassa, synnytyssairaalassa tai päiväkodissa ei lainkaan

- ”Miksi nyt kysytään, kun aikaisemmin ei ole kysytty”
- Monilla myös hyviä kokemuksia
- ”Kukaan ei ole koskaan ottanut aihetta puheeksi”
- Neuvolan terveydenhoitaja: ”Luulin, että on aiemmin kysytty”
- Suhtautuminen eri riskiryhmiin erilaista

Ilmoitusvelvollisuus

- Ammattilaisilla ja viranomaisilla on velvollisuus tehdä lastensuojeluilmoitus ja/tai ilmoittaa poliisille, jos on **epäily** Suomessa asuvalle lapselle tehdystä leikkauksesta tai sellaisen uhasta.
- Ilmoitusvelvollisuus koskee myös ulkomailla tehtävää silpomista, jos uhri oleskelee Suomessa.
- Jos silpominen tapahtunut ennen Suomeen muuttoa, kyseessä ei Suomessa tehty rikos (ei tarvetta ilmoittaa poliisille). Huomioi silti esim. nuorempien siskojen riski.

PUHEEKSIOTTO

Kuinka ottaa silpominen puheeksi

- Kerro, että sinulla on ammattilaisena velvollisuus ottaa asia puheeksi
 - Otan asian puheeksi sinun/lapsesi parhaaksi
 - Asiakas saattaa suhtautua negatiivisesti (kokemukset syrjinnästä, leimaamisesta)
 - Älä aristele puhumista (tytön, naisen ja/tai vanhempien kanssa)
- Muista, että asiakas ei välttämättä ole koskaan puhunut asiasta kenellekään
- ”Mitä tiedät ympärileikkauksesta/silpomisesta?”
- ”Lähtömaassasi tehdään/tehdäänkö lähtömaassasi ympärileikkauksia/silpomista”
- Kerro silpomisen terveyshaitoista ja siitä, että se on laitonta
- ”Onko sinulle tehty ympärileikkaus/silpominen?”
- Jos tarvitaan tulkkia, on hyvä valita naistulkki
- Hyvä ottaa molemmat puolisot mukaan, jos nainen haluaa

Kuinka keskustella silpomisen läpikäyneen kanssa

- Älä odota, että asiakas nostaa asian esiin
- Älä kauhistele, älä tuomitse tehtyä silpomista sen läpikäyneelle < traumasensitiivisyys
- ”Onko sinulla kipuja, joita ajattelet johtuvan ympärileikkauksesta / silpomisesta?”
- Kerro hoidoista, jotka helpottavat mahdollisia terveysongelmia (terapia, lääkkeet, voiteet, avaus- ja korjausleikkaus)
- Keskustele odottavan äidin kanssa mahdollisesta synnytyspelosta tai ohjaa hänet eteenpäin
- Ota puoliso mukaan keskusteluun, jos nainen niin haluaa

Terveystenhoitajien kokemuksia

- Puheeksiotto koetaan vaikeaksi (oman tiedon vähäisyys, lähestymistapa, lasten läsnäolo)
- Kielihaasteet (puhelintulkkaus koettiin neutraalimmaksi)
- Puoliso tai muu ulkopuolinen puhuu naisen puolesta > asia jää epäselväksi
- Asiakkaan suuttuminen tai loukkaantuminen saattaa pelottaa
- Huoli luottamuksen menettämisestä ja siitä, että asiakas kokee rasismina
- Epävarmuus lastensuojelu- tai rikosilmoituksen tekemisestä
- Epävarmuus siitä, kuinka avaus- tai korjausleikkausta haluavaa voi tukea

(Koukkula et al. 2025)

suomi

Suojelethan tyttöjä silpomiselta?

**IHMIS
OIKEUS
LIITTO**

Mitä tyttöjen sukuelinten silpominen on?

Tyttöjen sukuelinten silpomisella tarkoitetaan kaikkia ei-hoidollisista syistä tyttöjen tai naisten sukuelimiin tehtäviä toimenpiteitä. Silpominen tarkoittaa ulkoisten sukuelinten osittaista tai täydellistä poistamista tai vahingoittamista jollakin muulla tavalla. Silpominen on vanha kulttuuriperinne, jota mikään uskonto ei vaadi.

Millaisia terveyshaittoja siitä seuraa?

Kaikki tyttöjen sukuelinten silpomisen muodot ovat terveydelle hyvin haitallisia. Silpomisesta voi seurata välittömiä terveyshaittoja, kuten verenvuoto, tulehdukset tai jopa kuolema. Se aiheuttaa usein myös pitkäkestoisia terveysongelmia, kuten kuukautiskivut, virtsaamisvaikeudet ja tulehdukset. Ympärileikatun naisen synnytukset voivat myös olla vaikeita ja niissä voi tulla repeämiä.

Tyttöjen sukuelinten silpominen on laitonta Suomessa.

Tyttöjen sukuelinten silpominen on tyttöihin ja naisiin kohdistuvan väkivallan muoto ja vakava ihmisoikeusloukkaus. Se on kaikissa muodoissaan Suomen rikoslaisa kiellettyä.

Suomessa tytön silpomisesta voi saada jopa 10 vuoden vankeustuomion. Myös Suomessa asuvan tytön vieminen ulkomaille silvottavaksi on rangaistavaa, riippumatta siitä, onko se kiellettyä kohdemaassa. Paitsi ympärileikkauksen tekeminen, myös siihen yllyttäminen tai siinä avustaminen ovat kiellettyjä. Huoltajalla on vastuu suojella lasta.

**Jos tarvitset lisätietoa ennen Suomesta polstumista,
OTA YHTEYTTÄ IHMISOIKEUSLIITTOON:**

Solomie Teshome
solomie.teshome@ihmisoikeusliitto.fi, +358 44 742 0411

FGM:n puheeksioton apuna voit käyttää Ihmisoikeusliiton esitettä ”*Suojelethan tyttöjä silpomiselta*”, joka on saatavilla suomeksi, englanniksi, somaliksi, arabiaksi, kurdiksi, dariksi amharaksi ja tigrinjaksi.

Esitteen voi ladata osoitteesta <https://ihmisoikeusliitto.fi/tyomme/fgm-ja-klv/silpomisen-vastainen-tyo/> tai tilata painettuna veloituksetta Ihmisoikeusliitosta.

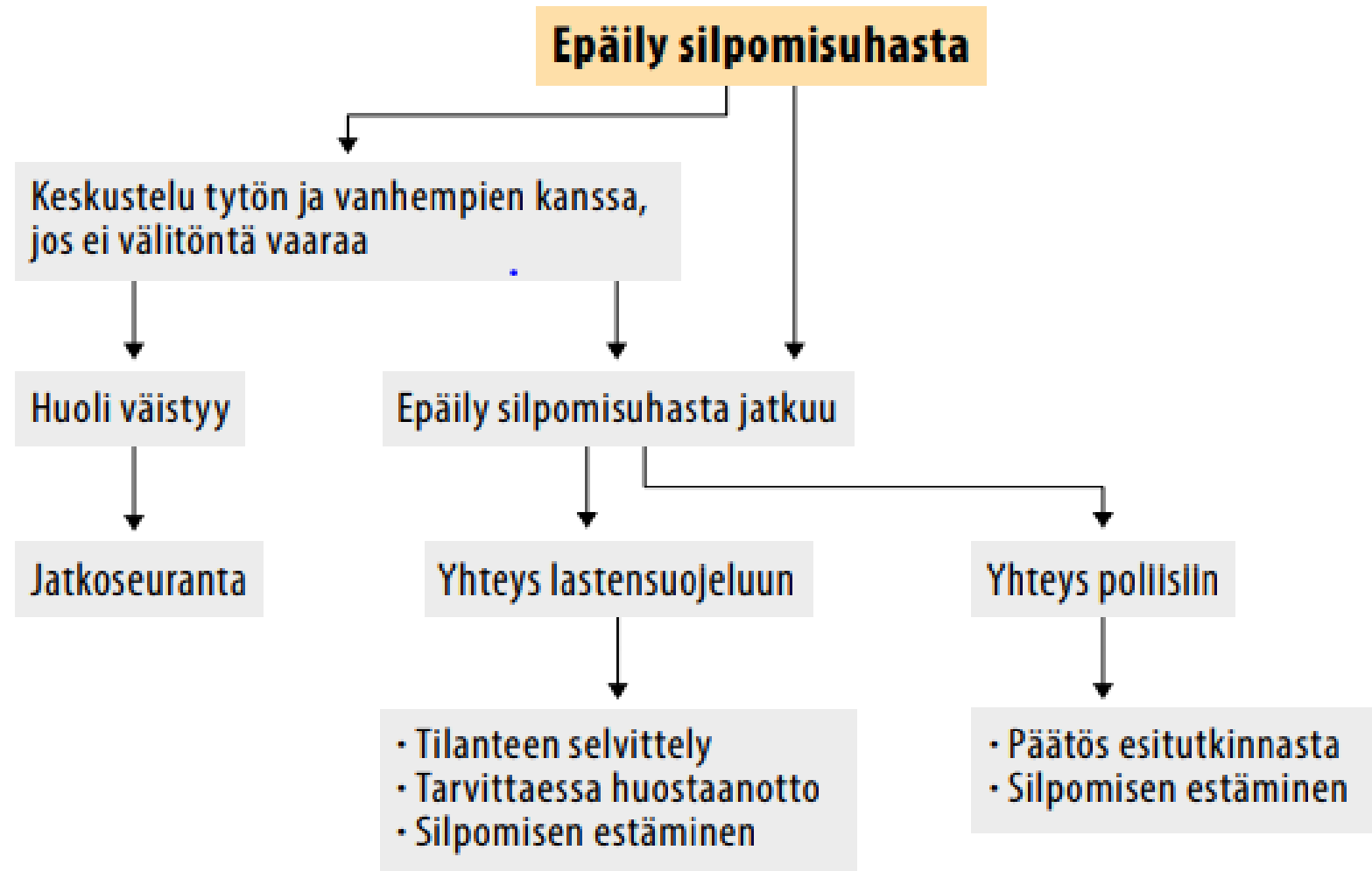
MIKÄ VIITTAA SILPOMISEN RISKIIN TAI JO TEHTYYN SILPOMISEEN?

Syytä epäillä riskiä

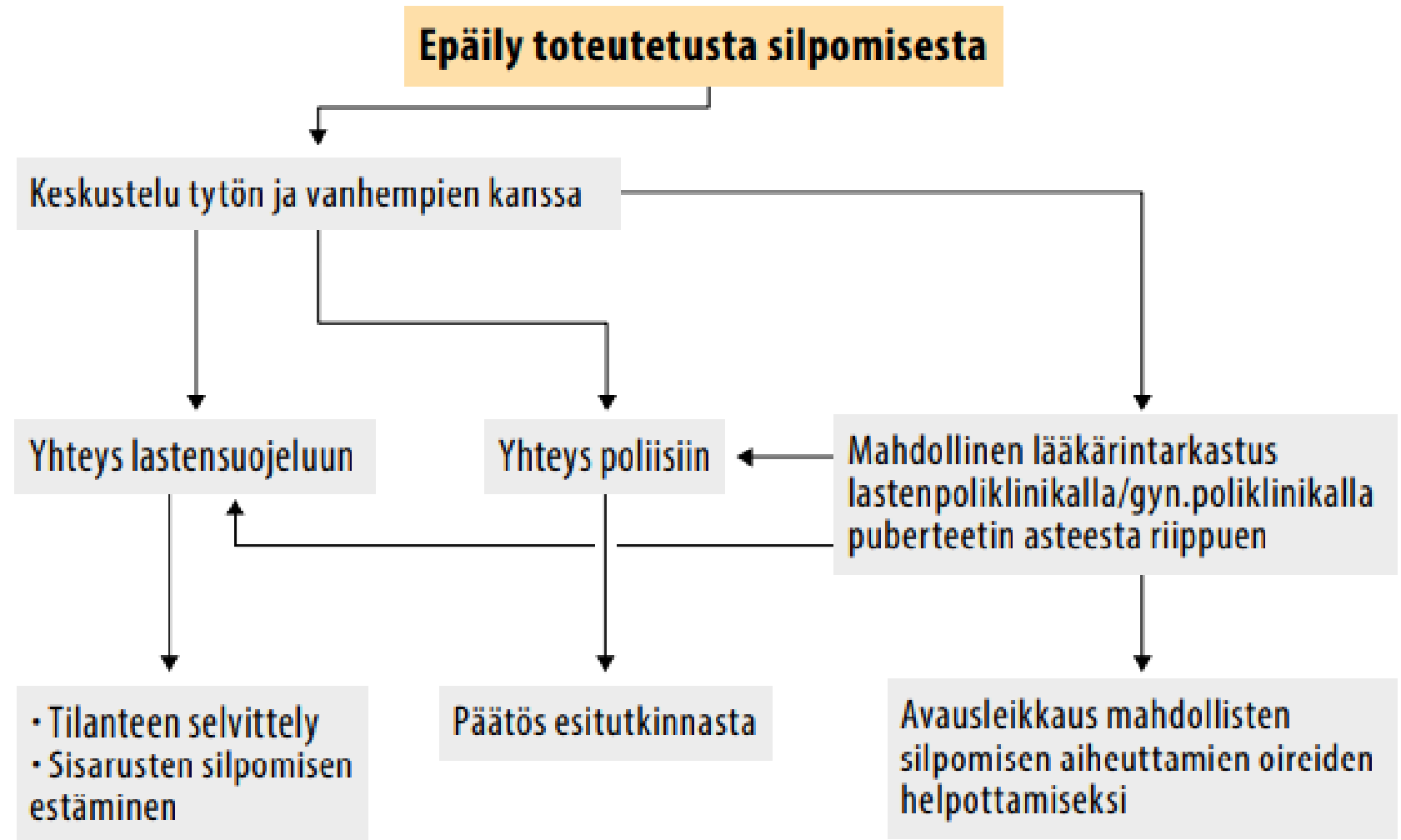
- Perheen tausta on maassa/yhteisössä, jossa silpomista harjoitetaan
 - Ulkomaanmatka tulossa
 - Tyttö kertoo hänelle järjestettävistä juhlista
 - Isosisko tai äiti on käynyt läpi
 - Vanhemmat vältteleviä, eivät halua puhua asiasta
 - Huom! Silpominen voidaan tehdä uudelleen, jos tyttö on käynyt Suomessa avausleikkauksessa!
- **Älä oleta, että kaikki tietyistä maista/ yhteisöistä tulevat kannattavat silpomista!**

Toiminta silpomisen uhkaa epäiltäessä

Lähde: Tyttöjen sukuelinten
silpomisen
vastainen toimintaohjelma, sivu 95

Toiminta silpomisen toteutusta epäiltäessä

Lähde: Tyttöjen sukuelinten silpomisen vastainen toimintaohjelma, sivu 95

Annathan palautetta? 😊

Lisätietoja ja lähteet

- Ihmisoikeusliiton sukupuolistunut väkivalta: <https://ihmisoikeusliitto.fi/tyomme/fgm-ja-klv/>
- Suojelethan tyttöjä silpomiselta -esitteet: https://ihmisoikeusliitto.fi/wp-content/uploads/2019/08/Suojelethan-tytt%C3%B6j%C3%A4-silpomiselta_ESITE_80x115mm.pdf
- Koukkula et al. 2025. Neuvolan terveydenhoitajien kokemukset tyttöjen ja naisten sukuelinten silpomisen (FGM) puheeksiotosta ja hoitoon ohjauksesta: Laadullinen tutkimus palvelujärjestelmän toiminnasta. Tutkimuksesta tiiviisti 6/2025. THL, Helsinki. [TUTI2025_6_FMG_puheeksiotto_neuvolassa](#)
- Mohamed & Latvala 2020 FGM – Awareness and perceptions of Somali men in the Helsinki region, Finland. Ihmisoikeusliitto <https://ihmisoikeusliitto.fi/wp-content/uploads/2020/09/FGM-Awareness-and-perceptions-of-Somali-men-in-the-Helsinki-region.pdf>
- THL 2019 FGM-toimintaohjelma (STM/THL) https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/161355/J_01_Tyttojen_ja_naisten_sukuelinten_silpominen_V.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- [Tyttöjen ja naisten sukuelinten silpominen eli ympärileikkaus - THL](#)
- End FGM EU [End Female Genital Mutilation | End FGM](#)

Olethan mukana turvaamassa ihmisoikeudet jokaiselle?

Lahjoita 15 €
MobilePaylla
numeroon
89877, koska

● **Yksikin**
tyttö on
liikaa

Taistelee kanssamme tyttöjen
sukuelinten silpomista vastaan!

Silpomista vastaan on taisteltava myös
Suomessa. Ihmisoikeusliiton
kuukausilahjoittajana suojelet tyttöjä ja
puolustat ihmisoikeuksia tänään,
huomenna ja joka ikinen päivä. 💪

<https://ihmisoikeusliitto.fi/osallistu/lahjoita/>

KIITOS!

Duin Ghazi

Sukupuolittuneen väkivallan vastaisen työn päällikkö

duin.ghazi@ihmisoikeusliitto.fi

X: @DuinGhazi

Johanna Latvala

Sukupuolittuneen väkivallan vastaisen työn asiantuntija

johanna.latvala@ihmisoikeusliitto.fi

X: @latvala_johanna

Solomie Teshome

Sukupuolittuneen väkivallan vastaisen työn asiantuntija

solomie.teshome@ihmisoikeusliitto.fi

X: @SolomieTeshome

Ihmisoikeusliitto

Nettisuvut: www.ihmisoikeusliitto.fi

Facebook: [Ihmisoikeusliitto](https://www.facebook.com/ihmisoikeusliitto)

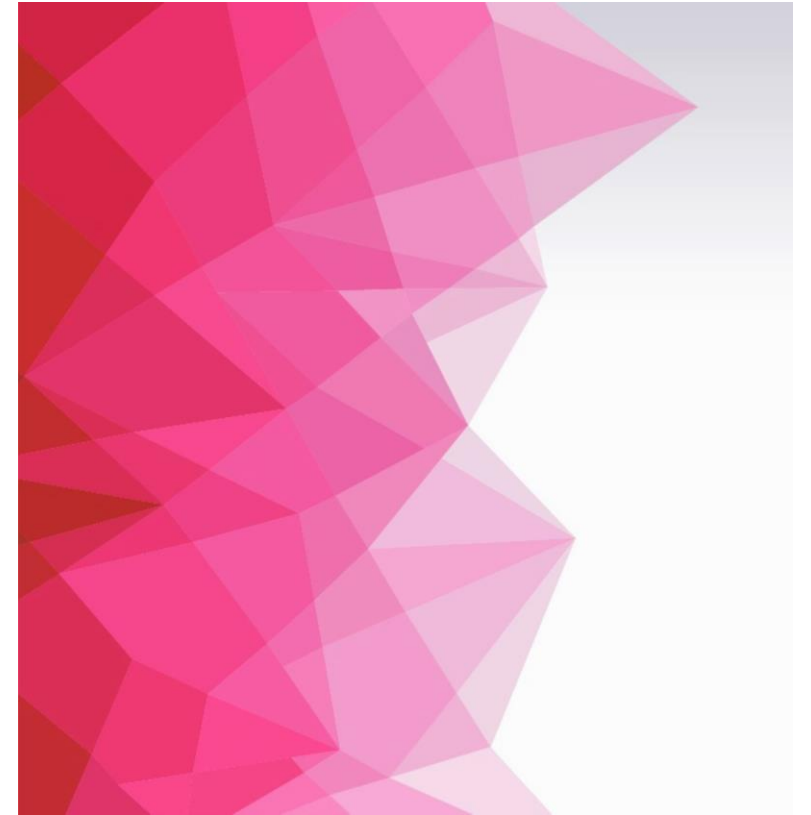
X: [@ihmisoikeus](https://twitter.com/ihmisoikeus)

Instagram: [@Ihmisoikeusliitto](https://www.instagram.com/Ihmisoikeusliitto)

Avaus- ja korjausleikkaus 6.2.2025

- Suvi Björn-Antila
- Yleislääketieteen erikoislääkäri
- Äitiys- ja ehkäisyneuvolalääkäri
- Auktorisoitu seksuaalineuvoja

Avausleikkaus ja korjausleikkaus

Avausleikkaus

Silpomisen läpikäyneille tytöille ja naisille, joille aiheutuu vaivaa silpomisesta, tulee tarjota mahdollisuutta avausleikkaukseen.

(Silpominen tehdään jo vauvana niin, että häpyhuulia leikataan ja ne ommellaan yhteen. Nämä voidaan avata avausleikkauksessa).

Korjausleikkaus

Naisilla, joilla avausleikkauksenkin jälkeen on silpomisesta aiheutuvia vaivoja, on mahdollisuus korjausleikkaukseen.

Avausleikkaus

Avausleikkauksessa avataan arpikudos, joka yhdistää suljettuja häpyhuulia. Se voi helpottaa muun muassa virtsaamiseen, kuukautisvuotoon ja yhdyntöihin liittyviä vaivoja. Myös raskauden ja synnytyksen seuranta yleensä helpottuu avauksen myötä.

Avausleikkaus on toimenpiteenä yksinkertainen ja nopea ja se voidaan tehdä polikliinisesti paikallispuudutuksessa.

Avausleikkaus olisi hyvä tehdä nuorille ennen seksielämän aloittamista tai ennen raskautta.

Raskauden aikana suositeltavin ajankohta on raskausviikoilla 12-20 tai 30-36. Jos avausleikkausta ei ole tehty raskausaikana ja sille on tarve, se tehdään synnytyksen yhteydessä.

Korjausleikkaus

Silpomisen läpikäyneelle naiselle voidaan tehdä myös korjausleikkaus, jossa pyritään palauttamaan sukuelinten normaali anatomia ja toiminta.

Korjausleikkauksella pyritään helpottamaan silpomisen aiheuttamia vaivoja, lisäämään seksuaalista hyvinvointia ja tukemaan sukupuoli-identiteettiä ja itsetuottamusta.

Toistaiseksi Suomessa korjausleikkauksia tehdään Helsingissä HUS:n plastiikkakirurgian yksikössä. Niihin voi hakeutua lääkärin läheteellä.

Korjausleikkaus

- Usein arpikaton alta löytyy hyväkuntoinen klitoris, jolloin korjausleikkauksesta voi selvitä helpommalla.
- Joskus silpominen tehdään vasta 5–7-vuotiaana tai teini-iässä. Klitoris on katkaistu pahimmillaan lähes luuta myöten, jolloin erogeenista tuntoa ei ole lainkaan. Näissäkin tapauksissa korjausleikkausten avulla tunto on pystytty palauttamaan, mutta tarvitaan ihonsiirto ja leikkauksesta toipuminen vie pidempään.
- Klitoris on yli 12 sentin pituinen, ja suuri osa varresta on luun alla, josta sitä kuitenkin voidaan vapauttaa. Usein tärkeintä on, että silpomisessa syntynyt kova arpi saadaan pois. Monia silvotuista naisista ei ole ommeltu lainkaan, vaan arpi on jätetty parantumaan sekundaarisesti kuroutumalla. Kun arpi on poistettu, voidaan häpyhuulia rakentaa vapauttamalla lähikudoksia tai ihonsiirteen avulla.

Korjausleikkaus

- Ei tehdä raskaana oleville eikä n. vuoteen synnytyksestä (anatomian lopullinen palautuminen vie noin vuoden ajan ja äiti haluaakin usein keskittyä vauvaan rauhassa).
- Jos terveysasemalta ei jostain syystä saa lähetettä, sen voi hakea myös työterveyshuollosta tai yksityiseltä terveysasemalta.
- Seksuaalisuuden palauttaminen ei välttämättä ole tärkein asia, vaan se, että keho on jälleen kokonainen. Korjausleikkaus on osa kokonaisterveyttä ja myös ihmisoikeusasia.

Lähteet

-
- Suomen Lääkärilehti 2025;80:e43067 www.laakarilehti.fi/e43067
- Kuinka hoidan ympärileikattua naista? Suomen Lääkärilehti 2018;73(33):1738-1741
- *Kirsi Kuismanen, Johanna Hautala, Sirkka Pietiläinen, Eija Raussi-Lehto ja Maija Jakobsson*
- Tyttöjen ja naisten sukuelinten silpominen, ympärileikkaus, FGM
- Koulu- ja opiskeluterveys *Terveysten ja hyvinvoinnin laitos*
Mimmi Koukkula, Reija Klemetti ja Maija Jakobsson
- Artikkelit tarkastettu 8.11.2021 • Viimeisin muutos 25.1.2024
-

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue
Västra Nylands välfärdsområde

FGM-koulutusiltapäivä

Kati Wilska-Seemer, asiantuntija, LUVN

to 6.2.2025

FGM-verkosto Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueella

FGM= tyttöjen tai naisten ulkoisten sukuelinten poistaminen tai muu vahingoittaminen ilman lääketieteellistä syytä

- **FGM -verkoston tavoite** on estää tyttöjen tai naisten sukuelinten silpominen sekä auttaa silpomisen uhriksi joutuneita tyttöjä ja naisia.
 - Tietoa verkoston toiminnasta ja asukasesitteet: [Tyttöjen ja naisten ympärileikkauksen ehkäisy | Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue](#)
- **Verkoston toimintaa koordinoi koordinaatioryhmä, johon kuuluvat:**
 - Suvi Björn-Antila, äitiysneuvolalääkäri, LUVN
 - Kati Wilska-Seemer, asiantuntija, LUVN
 - Annika Kaarnalehto, erityissuunnittelija, Espoo
 - Riikka Saija, palveluesihenkilö, neuvola, LUVN
- Verkosto on aloittanut toimintansa Espoossa ja siihen halutaan saada edustus kaikilta olennaisilta lasten ja nuorten kanssa toimivilta toimijoilta Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueella: [verkoston kokoonpano 060225](#)
 - Verkostoon kaivataan nimettyä edustusta vielä ainakin Inkoosta ja Raaseporista, poliisista ja alueen monikulttuurisista järjestöistä 11/2024
- **Verkoston jäsenille on perustettu FGM-tyttöjen silpomisen ehkäisy –niminen teams, jota Kati Wilska-Seemer hallinnoi**
 - Teamsiin laitetaan tiedoksi mm. eri toimintojen toimintaohjeita ja muuta FGM-materiaalia
 - Verkoston edustajat voivat viedä täältä materiaalia omiin yksiköihinsä

FGM-verkoston toiminnasta

- Verkoston tapaamisia on kaksi kertaa vuodessa. Verkostossa käydään läpi mm. eri toimintojen ajankohtaisia asioita liittyen FGM-teemaan ja mietitään tarvittavia koulutuksia ja perehdytyksiä. **Seuraava verkoston tapaaminen on teamsissa 10.4.25 klo 14-16.**
- Verkosto on julkaissut nettisivuilla asiakkaille esim. neuvoloissa ja varhaiskasvatuksessa jaettavan [esitteen](#) ja se on käännetty kielille: somali, sorani, arabia, englanti, ranska, ruotsi, amhara, tigrinja, dari
- Verkosto kokoaa eri toimintojen ohjeita silpomisen ehkäisyyn ja sen puheeksiottoon
- **Toistaiseksi verkoston kautta on päivitettyinä (syksy 2024) seuraavien toimintojen ohjeet:**
 - [FGM oppilaitokset ja opiskeluhuollon palvelut](#) – ohjeet opettajille, rehtoreille ja opiskeluhoitopalveluille perusasteella ja toisella asteella hyödynnettäväksi kaikilla kiinnostuneilla koulutuksen järjestäjillä
 - [Espoon varhaiskasvatuksen ohjeet](#), joita muiden kuntien varhaiskasvatus voi hyödyntää
 - [LUVN neuvolan ohjeet](#)
 - Ohjeet ovat saatavilla verkoston jäsenten kautta
- FGM-verkoston toiminnasta oli uutinen LUVN opiskeluhuollon uutiskirjeeseen 27.11.24 [Opiskeluhuollon kehittäminen | Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue](#)
- Verkosto järjestää teams-koulutuksen aiheesta kerran vuodessa, seuraavaksi 6.2.25 klo 14-16

Tulostettavat esitteet asiakkaille

Perhekeskusesitteet asiakkaille

- [Perhekeskusesite \(suomi-ruotsi\)\(ulkoinen linkki\)](#)
- [Family Centre - Семейный центр \(englanti-venäjä\)\(ulkoinen linkki\)](#)
- [Perekeskus - Xarunta qoyska \(viro-somali\)\(ulkoinen linkki\)](#)
- [مركز الأسرة \(arabia\)\(ulkoinen linkki\)](#)

Haluatko puhua ympärileikkauksesta – esite asukkaille:

- [FGM-esite \(suomi\)\(ulkoinen linkki\)](#)
- [FGM-esite \(ruotsi\)\(ulkoinen linkki\)](#)
- [FGM-esite \(englanti\)\(ulkoinen linkki\)](#)
- [FGM-esite \(arabia\)\(ulkoinen linkki\)](#)
- [FGM-esite \(somali\)\(ulkoinen linkki\)](#)
- [FGM-esite \(sorani\)\(ulkoinen linkki\)](#)
- [FGM-esite \(ranska\)\(ulkoinen linkki\)](#)
- [FGM-esite \(dari\)\(ulkoinen linkki\)](#)
- [FGM-esite \(tigrinja\)\(ulkoinen linkki\)](#)
- [FGM-esite \(amhara\)\(ulkoinen linkki\)](#)

**Muutama näytedia perusasteen ja toisen asteen
opiskeluhuollon palveluiden ja opetushenkilöstön yhteisistä
ohjeista**

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue
Västra Nylands välfärdsområde

FGM (female genital mutilation) ohjeistus

koulujen ja oppilaitosten
henkilökunnalle (perus- ja toinen
aste)
sekä
opiskeluhuollon kuraattoreille ja
psykologeille ja koulu- ja
opiskeluterveydenhuollon
terveydenhoitajille

Päivitetty 11/2024

**Haluatko puhua
tyttöjen ja naisten
ympärileikkauksesta
ja sen vaikutuksista?**

Yhteisöllinen työ silpomisen ennaltaehkäisemiseksi

Oppilaitoksissa

- **Terveystenhoitaja** lisää oppilaitoskohtaisen opiskeluhoitoryhmän kokouksen asialistalle silpomisen ehkäisemisen toimintamallin opetushenkilökunnalle.
- Asia **kirjataan koulun opiskeluhoollon vuosikelloon** elo-syyskuussa, muistutuksena ennen joulua- ja kesälomaa
- Opiskeluhoitoryhmä/ oppilaitoksen johtaja huolehtii, että asia **otetaan lukuvuosittain puheeksi opettajakokouksessa**
- **Terveystenhoitajan oppitunti 5. luokkalaissille** aiheena koskemattomuus ja omat rajat

- **Esihenkilöt** huolehtivat työntekijöidensä osaamisesta asian suhteen
- Tämä diasarja perehdytyspaketissa opiskeluhoollon palveluissa kaikille uusille työntekijöille

Perehtyminen THL:n sivustoon "Tyttöjen ja naisten ympärileikkausten (FGM) ehkäisy: [THL Tyttöjen ja naisten sukuelinten silpomisen estäminen](#)

Ennaltaehkäisevä puheeksiotto yksilötasolla

- Jokaisen työntekijän on hyvä olla tietoinen siitä, että asian puheeksi ottaminen perheen kanssa on merkityksellistä (kunkin ammattiryhmän roolin puitteissa)
- Asiaan sensitiivinen, kyselevä suhtautuminen: 'Miten teidän kulttuurissanne suhtaudutaan tyttöjen ympärileikkaukseen?'
- Ei tuomitsemista, jottei esim. leikattu äiti koe itseään häpeälliseksi
- Tiedon antaminen asiasta: riskit (fyysiset, psyykkiset, sosiaaliset), lainsäädäntö, ihmisoikeudet

Opettajien toimintaohje: matka riskimaahan

Oppilas/opiskelija kertoo matkasta tai huoltaja lähettää lomahakemuksen:

- Kysy oppilaalta/opiskelijalta lisätietoja matkasta. Voit käyttää "Vuorosanoja puheeksiottoon" -kysymyksiä.
- Jos opettajalla nousee huoli lapsen/perheen kanssa käydyn keskustelun jälkeen, opettajalla on velvollisuus tehdä lastensuojeluilmoitus ja/tai rikosilmoitus
- Opettaja voi tarvittaessa konsultoida asiasta terveydenhoitajaa tai lastensuojelua.

Opiskeluhuollon psykologin ja kuraattorin rooli

- Kuraattori ja psykologi pitävät mielessä mahdollisuuden, että tytön psykososiaaliset oireet tai käyttäytymisen haasteet voivat selittyä tulevasta tai jo toteutetusta sukuelinten silpomisesta
- Kuraattori ja psykologi arvioivat riskiä jokaisen riskimaataustaisen asiakastytön/perheen kanssa, jos tytöllä on tunne-elämän /sosiaalisia /perheeseen /käyttäytymiseen liittyviä haasteita.
- Voit käyttää "Vuorosanoja puheeksiottoon" - kysymyksiä.

Vuorosanoja puheeksiottoon

Vuorosanoja oppilaan/opiskelijan tai huoltajien kanssa keskusteltaessa:

- Oletko menossa/oletko ollut lomalla ulkomailla? Missä maassa?
- Mitä matkasuunnitelmia teillä on?
- Ketkä kaikki perheestäsi lähtevät/olivat matkalla?
- Miten teidän kulttuurissanne suhtaudutaan tyttöjen ja naisten ympärileikkaukseen?
- Jos keskustelun aikana nousee huoli mahdollisesta silpomisesta, kysy huoltajalta (ikäta so huomioiden myös lapselta) suoraan onko matkan tarkoitus lapsen ympärileikkaus ?